

Dijkversterking HANSWEERT

Waterschap Scheldestromen

Rijkswaterstaat
Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

WIJ
WERKEN AAN
WATERVEILIGHEID

15

NIEUWSBRIEF

Waterschap Scheldestromen werkt aan de dijkversterking van Hansweert. De dijk voldoet niet aan de nieuwste waterveiligheidsnorm die het Rijk op 1 januari 2017 in de wet heeft vastgelegd. Dit betekent niet dat de dijk acuut onveilig is, maar om in de toekomst de veiligheid tegen overstromingen te kunnen garanderen, moet het dijkvak worden versterkt. Het traject waar het om gaat is 5.150 meter lang en loopt vanaf het sluisencomplex Hansweert tot en met de Langeweg in Kapelle. De dijk is niet hoog genoeg en is aan de binnenkant onvoldoende stabiel.

“De dijkversterking bij Hansweert wordt voor het grootste deel gefinancierd door het Hoogwaterbeschermingsprogramma en door waterschap Scheldestromen. Dit is een programma waarin het Rijk en de waterschappen intensief samenwerken om Nederland te beveiligen tegen overstromingen. Het Hoogwaterbeschermingsprogramma is onderdeel van het Deltaprogramma Waterveiligheid. Hierin wordt in Nederland tot 2050, volgens de huidige inzichten, meer dan 1.500 kilometer primaire dijken versterkt, zodat ze weer voldoen aan de nieuwste veiligheidsnormen.”

VERGUNNINGEN TER INZAGE EN IDEEËN UIT DE OMGEVING

De komende periode staan er voor het project dijkversterking Hansweert weer belangrijke zaken op de planning. Zo liggen de vergunningen en bestemmingsplannen voor een tweede keer ter inzage. Daarnaast staken we de afgelopen periode veel tijd in het opstellen van een bodemkwaliteitskaart. Met deze kaart kunnen we de grondtransporten (klei en zand) binnen het project volgens de geldende milieu-eisen uitvoeren. Verderop in de nieuwsbrief leest u hier meer over in een interview met Marnix Mosselman.

Bij een omvangrijk project als de dijkversterking Hansweert willen we in aanloop naar de uitvoering de omgeving steeds actiever betrekken. Zo vroegen we onlangs de bewoners van Hansweert mee te denken over het ontwerp van de keermuur. Deze komt op de kruin van de dijk ter hoogte van de Veerweg. De ideeën konden tot 1 maart worden ingediend. Uit de binnengekomen reacties merken we het enthousiasme van de omgeving. De ideeën en reacties nemen we mee in het verdere ontwerp van de keermuur. In één van de volgende nieuwsbrieven komen we hier zeker op terug.

Graag houden we u op de hoogte van de laatste ontwikkelingen. Daarom is het voor ons belangrijk om te weten hoe we u het beste kunnen informeren. Om hier een goed beeld van te krijgen, voeren we momenteel een omgevingsonderzoek uit.

Hierin kunt u uw mening geven over hoe u het liefst informatie over het project wenst te ontvangen. Lees meer over het onderzoek en de link naar de enquête verderop in deze nieuwsbrief.

Verder vindt u een interview met Brecht Cornelisse over het archeologisch proefsleuvenonderzoek. En leest u meer over het onderzoek naar niet gesprongen explosieven dat we gaan uitvoeren.

Veel leesplezier met deze nieuwsbrief!

Alex de Smet, omgevingsmanager
dijkversterking Hansweert

DOE MEE
AAN HET
OMGEVINGSONDERZOEK.
WIJ HOREN GRAAG
UW MENING!

GEbruik DE
LINK OF SCAN
DE QR-CODE OP
PAGINA 4

PLANNING DIJKVERSTERKING HANSWEERT

INITIATIEFFASE
2017 - 2018

VERKENNINGSFASE
2018 - MEI 2019

PLANUITWERKINGSFASE
VOORJAAR 2021

→ Aanvragen toestemmingen en vergunningen: (Milieu Effect Rapportage (MER), Projectplan Waterwet, Vergunning Wet natuurbescherming, bestemmingsplan gemeente Kapelle en gemeente Reimerswaal)

TWEDE KWARTAAL 2021

→ Definitief Ontwerp (DO) klaar

DERDE KWARTAAL 2021

→ Ter inzagelegging gedurende zes weken, mogelijkheid om zienswijzen in te dienen op de toestemmingen (behalve op de MER)
→ Verwerken zienswijzen en vaststelling definitieve toestemmingen, verkrijgen goedkeuringsbesluit Projectplan Waterwet bij de Provincie Zeeland

TWEDE KWARTAAL 2022

→ Ter inzagelegging gedurende zes weken, mogelijkheid om beroep in te dienen op de toestemmingen (behalve op de MER)

REALISATIEFASE
2022

→ Voorbereiding van de uitvoering

TWEDE KWARTAAL 2022

→ Ter inzagelegging gedurende zes weken, mogelijkheid om zienswijzen in te dienen op de bodemkwaliteitskaart.

VIJFDE KWARTAAL 2022

→ Start uitvoering dijkversterking

2027

→ Dijkversterking Hansweert klaar

ARCHEOLOGISCH ONDERZOEK GEEFT EEN STUKJE HISTORIE TERUG

Hansweert kent een rijke historie. Voordat het werk aan de dijkversterking begint, vindt er dan ook archeologisch onderzoek plaats. Zo komen we te weten of er archeologische vindplaatsen zijn in het gebied en bekijken we wat daarmee moet gebeuren. Archeologen onderzochten op 13 december 2021 het gebied nabij de Boomdijk door proefsleuven te graven. Brecht Cornelisse, senior KNA-archeoloog bij Archol (Archeologisch Onderzoek Leiden) was veldwerkleider tijdens het onderzoek. We gingen met hem in gesprek.

Brecht: 'Voor de dijkversterking kregen we opdracht om vooronderzoek te doen. Dat betekent dat we proefsleuven hebben gegraven om te zien wat er in de bodem zat. Voorafgaand aan het graven van de proefsleuven onderzochten we kaartmateriaal en deden we een aantal boringen, om te kijken hoe de bodem er uit ziet.'

Vindplaats Tachtigjarige Oorlog

'Op basis van de boringen en kaartmateriaal hadden we een vindplaats uit de zestiende of zeventiende eeuw verwacht,' vertelt Brecht. 'We ontdekten aan de hand van het kaartmateriaal dat er langs de dijk resten zouden kunnen liggen van een verdedigingslinie uit de Tachtigjarige Oorlog. Hansweert was toen namelijk grensgebied. Die verdedigingslinie werd waarschijnlijk gebruikt om de dijk en het achterliggende land te verdedigen in geval van aanval, en bestond vermoedelijk uit redoutes (kleine schansen) en een huis die op een kaart uit de zeventiende eeuw staat aangeduid met de naam "Smoordoot quartier". Dit huis moet ongeveer in het plangebied hebben gestaan. Het is ons niet duidelijk wat de functie van dit huis was, maar de naam, die we vertalen naar iets als "Morsdood verblijf", doet een militaire functie vermoeden.'

Scherven

Tijdens het proefsleuvenonderzoek vonden de archeologen wel resten van bewoning, maar niet het huis. 'De gevonden resten bestonden vooral uit scherven van aardewerk,' vertelt Brecht. 'Waarschijnlijk uit de zeventiende eeuw of misschien nog wel vroeger. Deze scherven laten we nog door specialisten bekijken.'

Aardewerk vertelt het verhaal

Brecht: 'Vanuit Archol zijn we gespecialiseerd in het opgraven. Maar het aardewerk goed dateren, is een vak apart. Daarom gaan de scherven naar een aardewerkspecialist. Met het aardewerk geven we nu een globaal beeld. Als we straks echt de hele vindplaats op kunnen graven, moet het aardewerk en al het andere materiaal dat we vinden goed beschreven en vastgelegd worden. Het zegt iets over hoe mensen leefden op deze plek en de functie van de locatie. Bijvoorbeeld een boerderij of een militaire locatie. Aardewerk en andere vondsten vertellen dat verhaal.'

Historie leren kennen

Brecht: 'Tijdens het proefsleuvenonderzoek kwamen er verschillende inwoners van Hansweert kijken. Het is leuk als er interesse is vanuit de omgeving. Archeologisch onderzoek is een mooie kans om een stukje geschiedenis beter te leren kennen en begrijpen. Zoiets als de verdedigingslinie uit de Tachtigjarige Oorlog, kom je normaal niet zomaar tegen. Door de dijkversterking hebben we nu de kans onderzoek te doen. Zo'n groot project verandert de situatie in het dorp, ook voor de toekomst. Maar met archeologisch onderzoek geven we juist weer een stukje historie terug. Wij laten zien hoe het landschap er vroeger uitzag. En dat het constant ontwikkelt en verandert.'

De bewoningsgeschiedenis ontrafelen

'Het uitgevoerde proefsleuvenonderzoek was een verkennend onderzoek, dus; wat zit er in de bodem en hoe goed is het bewaard? Op basis daarvan bepaalden we of er verder onderzoek nodig is. In dit geval gaan we de hele vindplaats opgraven. En beoordelen wat de vondsten betekenen. We hopen dat we dan een duidelijk beeld krijgen van hoe het vroeger was. De locatie is bewoond tot in de twintigste eeuw, dus we moeten proberen de sporen uit alle verschillende bewoningsfasen uit elkaar te rafelen.'

Vervolgonderzoek

'Ik ben heel benieuwd wat we nog gaan vinden bij het vervolgonderzoek,' sluit Brecht af. 'En natuurlijk ook of dat met de Tachtigjarige Oorlog te maken heeft.' Het vervolgonderzoek staat eind maart op de planning. Na het vervolgonderzoek delen we de bevindingen dan weer in deze nieuwsbrief met u.

BODEMKWALITEITSKAART VOOR DIJKVERSTERKING HANSWEERT

Voor de dijkversterking is veel grond nodig. De klei die momenteel op de dijk ligt wordt verwijderd om de zandkern die hieronder ligt te verhogen. De meeste klei is geschikt om weer opnieuw te gebruiken. Om de bestaande klei te hergebruiken gelden strenge milieueisen. Marnix Mosselman, van Marmos Bodemmanagement, maakte daarom in opdracht van het waterschap een zogenaamde bodemkwaliteitskaart. We vroegen hem om uitleg.

Bij de voorbereidende onderzoeken voor de dijkversterking is over het hele dijktraject PFAS aangetroffen. Zowel in de dijk zelf als in de landbodem direct langs de dijk. Marnix vertelt: 'PFAS zijn door de mens gemaakte stoffen, die van nature niet in het milieu voorkomen. Maar deze stoffen komen wel in het milieu terecht. Bijvoorbeeld via de lucht, water of producten als kleding, voedselverpakkingen of cosmetica.'

Risico's

'In Nederland kunnen mensen PFAS binnen krijgen via voedsel of drinkwater,' legt Marnix uit. 'Of PFAS daadwerkelijk leidt tot gezondheidseffecten, hangt af van meerdere factoren. Zoals de hoogte van de concentratie waar mensen aan blootgesteld worden en ook de blootstelling over langere tijd. Er zijn advieswaarden voor PFAS.'

De advieswaarden worden bepaald op basis van risico's voor de volksgezondheid en ecologische risico's. De advieswaarden voor ecologie, zoals bodemleven, liggen veel lager dan de waardes die gelden voor de volksgezondheid. Daarom zijn de ecologische waarden meestal doorslaggevend, omdat deze het strengst zijn. De advieswaarden zijn nu dus veilig gekozen.'

Bodemkwaliteitskaart

'Het waterschap wil de grond die vrijkomt bij de dijkversterking binnen het projectgebied houden, omdat dit duurzamer is. Daarbij is het milieutechnisch bijna onmogelijk deze grond te reinigen. Met de bodemkwaliteitskaart geven we aan welke PFAS gehalten in de grond in het gebied mogen worden toegepast. In de bodemkwaliteitskaart zijn op dit moment twee zones opgenomen waarbinnen de grond verplaatst mag worden. In de komende weken vindt nog een verdere detaillering van de bodemkwaliteitskaart plaats. Er wordt een

derde zone aangewezen. De waarden van deze drie gebieden verschillen. Daarom wordt geen uitwisseling van grond tussen de drie zones toegestaan. In overleg met de gemeente Reimerswaal wordt voor de parkzone een strengere norm gehanteerd.'

Veilig hergebruiken

'Met de bodemkwaliteitskaart maken we het mogelijk vrijkomende PFAS houdende grond binnen de projectgrenzen te kunnen hergebruiken,' sluit Marnix af. De gemeenteraden van Kapelle en Reimerswaal en Rijkswaterstaat stellen de bodemkwaliteitskaart en de bijbehorende milieu-hygiënische regels vast. De bodemkwaliteitskaart ligt sinds 8 maart gedurende een periode van zes weken ter inzage bij de kantoren van de gemeente Reimerswaal en Kapelle. Desgewenst kan hierop worden gereageerd in de vorm van een zienswijze.'

ONDERZOEK NAAR NIET GESPRONGEN EXPLOSIEVEN

De komende maanden vindt er een zogenaamd detectieonderzoek plaats. Een gespecialiseerd bureau onderzoekt in opdracht van het waterschap of er niet gesprongen explosieven (ontplobbare oorlogsresten) in de grond zitten. Het gaat dan bijvoorbeeld om bommen en granaten of andere munitie uit de Tweede Wereldoorlog. Op plaatsen langs het dijktracé waar mogelijk resten zitten, onderzoekt het bureau de bodem met een metaaldetector. De locaties die ze onderzoeken liggen ter hoogte van het slibdepot, tussen de Veerweg/Lange Geer en Scheldemond.

OMGEVINGSONDERZOEK:
**LAAT UW
MENING
HOREN!**

SCAN DE
QR-CODE

We vinden het belangrijk de omgeving goed op de hoogte te houden van de ontwikkelingen van de dijkversterking Hansweert. Ook komt de start van de werkzaamheden steeds dichterbij. Hoe ontvangt u het liefst informatie over het project? En over welke onderwerpen wilt u meer weten? Dat horen we graag van u!

We nodigen u uit om ons online omgevingsonderzoek in te vullen. U kunt de vragenlijst invullen via deze link: <https://hansweert.clkthr.eu/onderzoek> of scan de QR-code. Dat duurt ongeveer 10 minuten. Het is tot en met 10 april mogelijk te reageren. De resultaten gebruiken we om onze informatievoorziening zo goed mogelijk op de wensen van de omgeving af te stemmen. Alle tips en suggesties zijn welkom. Alvast bedankt voor uw medewerking!

Vragenlijst op papier

Wilt u de vragenlijst liever op papier invullen? Stuur dan een e-mail naar hansweert@scheldestromen.nl of bel naar 06 507 360 34. U ontvangt dan van ons een exemplaar via de post. De ingevulde vragenlijst kunt u dan naar ons terugsturen via de bijgevoegde retourenvelop.

VRAGEN?

Heeft u vragen over het project dijkversterking Hansweert in het algemeen of naar aanleiding van deze nieuwsbrief? Stuur dan een e-mail naar: hansweert@scheldestromen.nl. Onze medewerkers doen hun best om uw vragen zo snel mogelijk te beantwoorden. Kijk daarnaast voor meer informatie op de website van waterschap Scheldestromen: www.scheldestromen.nl/hansweert.

COLOFON

Eindredactie:
waterschap Scheldestromen
Vormgeving en fotografie:
waterschap Scheldestromen en 10uur

W scheldestromen.nl/hansweert
E hansweert@scheldestromen.nl
T 088 2461000
Maart 2022

**WIJ
WERKEN AAN
WATERVEILIGHEID**